Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

18 юни 2015 година*

„Обжалване — Конкуренция — Отрасъл на железопътния трафик и свързаните с него престации — Злоупотреба с господстващо положение — Регламент (ЕО) № 1/2003 — Член 20 и член 28, параграф 1 — Административно производство — Решение за извършване на проверка — Правомощия на Комисията за проверка — Основно право на неприкосновеност на жилището — Липса на предварително разрешение от съд — Ефективен съдебен контрол — Случайно открити обстоятелства“

По дело C-583/13 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 15 ноември 2013 г.,

Deutsche Bahn AG, установено в Берлин (Германия),

DB Mobility Logistics AG, установено в Берлин,

DB Energie GmbH, установено във Франкфурт на Майн (Германия),

DB Netz AG, установено във Франкфурт на Майн,

Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, установено в Боденхайм (Германия),

DB Schenker Rail GmbH, установено в Майнц (Германия),

DB Schenker Rail Deutschland AG, установено в Майнц,

представлявани от W. Deselaers, E. Venot и J. Brückner, Rechtsanwälte,

жалбоподатели,

като другите страни в производството са:

Европейска комисия, за която се явяват L. Malferrari и R. Sauer, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

* Език на производството: немски.

Кралство Испания, за което се явяват A. Rubio González и L. Banciella Rodríguez-Miñón, в качеството на представители,

встъпила страна в първоинстанционното производство,

Надзорен орган на ЕАСТ, за който се явяват M. Schneider, X. Lewis и M. Moustakali, в качеството на представители,

встъпила страна в първоинстанционното производство,

Съвет на Европейския съюз,

встъпила страна в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta, председател на състава, J.-C. Bonichot, Ал. Арабаджиев (докладчик), J. L. da Cruz Vilaça и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: I. Illéssy, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 4 декември 2014 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 февруари 2015 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С жалбата си Deutsche Bahn AG и неговите дъщерни дружества DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbHb и DB Schenker Rail Deutschland AG (наричани по-нататък общо „Deutsche Bahn“) искат отмяна на Решението на Общия съд на Европейския съюз Deutsche Bahn и др./Комисия (T-289/11, T-290/11 и T-521/11, EU:T:2013:404, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“), с което Общият съд е отхвърлил жалбата им за отмяна на Решение C(2011) 1774 от 14 март 2011 г., Решение C(2011) 2365 от 30 март 2011 г. и Решение C(2011) 5230, от 14 юли 2011 г. на Комисията, с които се разпорежда извършването на проверки (наричани по-нататък общо „спорните решения“) в съответствие с член 20, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 [ЕО] и 82 [ЕО] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167), в Deutsche Bahn AG и във всичките му дъщерни дружества (преписки COMP/39.678 и COMP/39.731).

Правна уредба

2 Член 20 от Регламент № 1/2003, озаглавен „Правомощия на Комисията за извършване на проверки“, гласи:

„1. За да изпълни задълженията, възложени ѝ с настоящия регламент, Комисията може да извършва всички необходими проверки на предприятия или на сдружения на предприятия.

2. Длъжностните лица и другите придружаващи лица, упълномощени от Комисията да извършат проверка, разполагат с правомощията:

а) да влизат във всички помещения, имоти и транспортни средства на предприятия и на сдружения на предприятия;

б) да проверяват книгите и другите документи, свързани със стопанската дейност, независимо от носителя, на който се съхраняват;

в) да вземат или получават под всякаква форма копия или извлечения от тези книги или документи;

г) да запечатват всички търговски помещения и счетоводни книги или документи за срока и в степента, необходими за проверката;

д) да разпитват всички представители или членове на персонала на предприятие или на сдружение на предприятия за обяснение на факти или документи, свързани с предмета и целта на проверката и да записват отговорите.

3. Длъжностните лица и другите придружаващи лица, упълномощени от Комисията да извършат проверка, упражняват своите правомощия след представяне на писмено пълномощно, в което конкретно се посочва предметът и целта на проверката и санкциите, предвидени в член 23, в случай че представянето на изисканите книги или други документи, свързани със стопанската дейност, е непълно или когато отговорите на въпросите, поставени съгласно параграф 2 от настоящия член, са неточни или подвеждащи. В разумен срок преди извършване на проверката Комисията уведомява за проверката органа по конкуренция на държавата членка, на чиято територия ще се извърши тя.

4. Предприятията и сдруженията на предприятия са длъжни да се подчинят на проверките, разпоредени с решение на Комисията. В решението се посочват предметът и целта на проверката, насрочва се дата, на която тя ще започне, и се посочват санкциите, предвидени в членове 23 и 24, и правото на обжалване на решението пред Съда на Европейските общности. Комисията взема такива решения след допитване до органа по конкуренция на държавата членка, на чиято територия ще се извърши проверката.

5. Длъжностните лица, както и лицата, упълномощени или назначени от органа по конкуренция на държавата членка, на чиято територия ще се извърши проверката, по искане на този орган или на Комисията, активно подпомагат длъжностните лица и другите придружаващи лица, упълномощени от Комисията. За тази цел на тях се предоставят правомощията, посочени в параграф 2.

6. Когато длъжностните лица и другите придружаващи лица, упълномощени от Комисията, установят, че предприятие се противопоставя на проверка, разпоредена по реда на настоящия член, съответната държава членка им осигурява необходимото съдействие, като иска, когато е необходимо, съдействие от полицията или от равностоен правоохранителен орган, с което да им се даде възможност да извършат тяхната проверка.

7. В случай че за съдействието, предвидено в параграф 6, се изисква разрешение от съдебен орган съгласно националните правила, се внася искане за такова разрешение. Искане за такова разрешение може да се внесе и като предохранителна мярка.

8. Когато се внася искане за разрешение, както е посочено в параграф 7, националният съдебен орган осъществява контрол за автентичност на решението на Комисията и на предвидените мерки за процесуална принуда, които не трябва да са произволни, нито прекомерни, като се има предвид предметът на проверката. При осъществяване на своя контрол върху пропорционалността на мерките за процесуална принуда националният съдебен орган може да поиска от Комисията, пряко или чрез органа по конкуренция на държавата членка, подробни обяснения за конкретните основания на Комисията за нейните подозрения за нарушение на членове [101 ДФЕС и 102 ДФЕС], както и за тежестта на твърдяното нарушение и за характера на участието на съответното предприятие. Въпреки това националният съдебен орган не може да поставя под въпрос необходимостта от проверката, нито да изисква да му се предостави информацията от преписката на Комисията. Законосъобразността на решението на Комисията е обект на съдебен контрол само от Съда на Европейските общности“.

3 Член 28, параграф 1 от Регламент № 1/2003 уточнява, че без да се засяга действието на членове 12 и 15 от Регламента, които са свързани съответно с обмена на информация между Комисията и националните органи по конкуренция и със сътрудничеството с националните съдилища, информацията, събрана в рамките на правомощията на Комисията за извършване на разследване, се използва единствено за целта, за която е събрана.

Обстоятелства, предхождащи спора

4 Deutsche Bahn е предприятие, което извършва дейност в областта на националния и международния превоз на стоки и пътници, логистиката и предоставянето на допълнителни услуги в железопътния транспорт.

5 На 14 март 2011 г. Комисията приема първото решение, с което разпорежда извършването на проверка в Deutsche Bahn във връзка с вероятно неоправдано преференциално третиране на други дъщерни дружества от групата от страна на DB Energie GmbH, по-конкретно под формата на схема за отстъпки при снабдяването с тягово електрозахранване (наричано по-нататък „първото решение за проверка“). Тази първа проверка е извършена в периода 29—31 март 2011 г.

6 На 30 март 2011 г. Комисията приема второ решение за извършване на проверка, което се отнася до Deutsche Bahn и е свързано с евентуалните практики, прилагани от DUSS с цел да се създадат неблагоприятни условия за конкурентите на групата, осъществяващи дейност в Германия, като се затрудни достъпът им до терминалите или като се дискриминират (наричано по-нататък „второто решение за проверка“). Тази втора проверка е извършена в периода 30 март—1 април 2011 г.

7 На 14 юли 2011 г. Комисията приема трето решение за извършване на проверка по отношение на Deutsche Bahn поради въвеждането на потенциално антиконкурентна система, състояща се в стратегическо използване на инфраструктурата, управлявана от дружествата от групата, с цел да се препятстват, усложнят или оскъпят дейностите на конкурентите на групата в областта на железопътния транспорт, за които достъпът до терминалите на DUSS е необходим (наричано по-нататък „третото решение за проверка“). Тази трета проверка е извършена на 26 юли 2011 г.

8 В присъствието на своите адвокати и при трите проверки Deutsche Bahn не повдига възражения, не изтъква липсата на предварително разрешение от съд и освен това не се противопоставя на посочените проверки в съответствие с член 20, параграф 6 от Регламент № 1/2003.

Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

9 На 10 юни и 5 октомври 2011 г. Deutsche Bahn подава три жалби до Общия съд, които са обединени, тъй като имат за предмет искане за отмяна на спорните решения и на актовете на Комисията, постановени в хода на посочените проверки, както и искане Комисията да бъде осъдена да върне всички копия от документи, направени в рамките на тези проверки.

10 В подкрепа на жалбите си Deutsche Bahn посочва пет основания, изведени по същество от нарушение на основното право на неприкосновеност на жилището, защитено в член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и в член 8 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), поради липсата на предварително разрешение от съд, от нарушение на основното право на ефективна съдебна защита, гарантирано в член 47 от Хартата и в член 6 от ЕКПЧ, от няколко нарушения на правото на защита и от нарушение на принципа на пропорционалност.

11 Общият съд отхвърля изцяло жалбите на Deutsche Bahn.

Искания на страните, направени пред Съда

12 Deutsche Bahn иска от Съда:

— да отмени обжалваното съдебно решение,

— да отмени трите спорни решения и

— да осъди Комисията да заплати разноските, направени във всички производства и пред всички инстанции.

13 Комисията иска от Съда:

— да отхвърли жалбата,

— да осъди Deutsche Bahn да заплати съдебните разноски.

По жалбата

По първото основание: погрешно тълкуване и прилагане на основното право на неприкосновеност на жилището, предвидено в член 7 от Хартата и в член 8 от ЕКПЧ

Доводи на Deutsche Bahn

14 На първо място, Deutsche Bahn упреква Общия съд, че не се е съобразил с Решението на Европейския съд по правата на човека (наричан по-нататък „ЕСПЧ“) по дело Colas Est и др. с/у Франция (№ 3797/97, 2002-III) и не е разгледал постановените от този съд решения Société Métallurgique Liotard Frères с/у Франция (№ 29598/08, 5 май 2011 г.) и Canal Plus и др. с/у Франция (№ 29408/08, 21 декември 2010 г.), доколкото в точка 72 от обжалваното съдебно решение е постановил, че липсата на предварително оправомощаване от съд е само един от елементите, които ЕСПЧ е взел предвид, за да приеме, че има нарушение на член 8 от ЕКПЧ.

15 На следващо място, Deutsche Bahn упреква Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точка 66 от обжалваното съдебно решение се е основал на решенията на ЕСПЧ Harju с/у Финландия (№ 56716/09, 15 февруари 2011 г.) и Heino с/у Финландия (№ 56720/09, 15 февруари 2011 г.), за да приеме, че от тях се извежда общ принцип, съгласно който липсата на предварително разрешение може да се компенсира с последващ съдебен контрол.

16 На последно място, Deutsche Bahn твърди, че посочените от Общия съд в точки 74—101 от обжалваното съдебно решение пет категории гаранции не осигуряват достатъчна закрила на правото на защита срещу засягането на основното му право на неприкосновеност на жилището, състоящо се в проверките, които Комисията е извършила в неговите помещения.

17 Комисията, подпомагана от Надзорния орган на ЕАСТ, оспорва тези доводи.

Съображения на Съда

18 Целта на първото основание на Deutsche Bahn е да се установи, че обжалваното съдебно решение е опорочено от грешки при прилагане на правото, доколкото в нарушение на член 7 от Хартата и на член 8 от ЕКПЧ Общият съд е приел, че липсата на предварително разрешение от съд не засяга законосъобразността на спорните решения.

19 В това отношение следва да се изтъкне, че основното право на неприкосновеност на жилището представлява общ принцип на правото на Съюза (вж. в този смисъл решения Hoechst/Комисия, 46/87 и 227/88, EU:C:1989:337, т. 19, Dow Benelux/Комисия, 85/87, EU:C:1989:379, т. 30 и Dow Chemical Ibérica и др./Комисия, 97/87—99/87, EU:C:1989:380, т. 16), понастоящем намерил израз в член 7 от Хартата, който отговаря на член 8 от ЕКПЧ.

20 Следва също да се уточни, че макар от практиката на ЕСПЧ да следва, че предвидената в член 8 от ЕКПЧ защита може да се разпростре към някои търговски помещения, при все това според този съд намесата на държавните власти би могла да бъде по-голяма при професионалните или търговските помещения или дейности, отколкото в други случаи (ЕСПЧ, решения Niemietz с/у Германия от 16 декември 1992 г., серия A, № 251-B и Bernh Larsen и др. с/у Норвегия, № 24117/08, 14 март 2013 г.).

21 В настоящия случай най-напред следва да се посочи, както отбелязва генералният адвокат в точка 33 от своето заключение, че Общият съд не може да бъде упрекван, че не е взел предвид решенията на ЕСПЧ Société Métallurgique Liotard Frères с/у Франция и Canal Plus с/у Франция, посочени по-горе, доколкото те се отнасят до нарушение не на член 8, а на член 6 от ЕКПЧ.

22 Освен това следва да се изтъкне, че препращайки към точка 49 от решение Colas Est и др. с/у Франция, посочено по-горе, в точка 72 от обжалваното съдебно решение Общият съд правилно припомня, че според ЕСПЧ липсата на предварително разрешение от съд е само един от елементите, за да се приеме, че има нарушение на член 8 от ЕКПЧ. В тази точка Общият съд добавя, че ЕСПЧ е взел предвид обема на правомощията на националния орган по конкуренция, свързаните с намесата обстоятелства и ограничения брой гаранции и че тези елементи се различават от преобладаващото положение в правото на Съюза.

23 В това отношение следва да се подчертае, че правомощията за проверка, с които разполага Комисията съгласно член 20, параграф 2 от Регламент № 1/2003, се свеждат до правото на длъжностните лица на Комисията inter alia да влизат в избраните от тях помещения, да получават и да копират документите, които изискват, и да им бъде представяно съдържанието на посочените от тях мебели (вж. в този смисъл решение Hoechst/Комисия, 46/87 и 227/88, EU:C:1989:337, т. 31).

24 Следва също така да се припомни, че съгласно член 20, параграфи 6 и 7 от Регламент № 1/2003 трябва да се поиска разрешение от съдебен орган, когато в случай на противопоставяне на засегнатото предприятие съответната държава членка осигурява необходимото съдействие, като, когато е необходимо, се иска съдействие от полицията или от равностоен правоохранителен орган, с което да се даде възможност за извършване на проверката, както и когато посоченото разрешение се изисква от националното право. Искане за такова разрешение може да се внесе и като предохранителна мярка. Освен това в член 20, параграф 8 от този регламент се уточнява, че макар националният съд да проверява по-специално дали предвидените мерки за процесуална принуда не са произволни, нито прекомерни, като се има предвид предметът на проверката, при все това той не може да поставя под въпрос необходимостта от нея. Същата разпоредба предвижда последващ съдебен контрол, който е запазен за Съда.

25 Поради това, без да допусне грешка при прилагане на правото, в точка 67 от обжалваното съдебно решение Общият съд е приел, че с оглед на практиката на ЕСПЧ липсата на предварително разрешение от съд сама по себе си не може да доведе до незаконосъобразност на проверката.

26 На следващо място, що се отнася до довода на Deutsche Bahn, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точка 66 от обжалваното съдебно решение се е основал на решения на ЕСПЧ Harju с/у Финландия и Heino с/у Финландия, посочени по-горе, следва да се изтъкне, че ЕСПЧ изрично отбелязва, че липсата на предварително разрешение от съд може да бъде компенсирано от наличието на последващ съдебен контрол както по фактически, така и по правни въпроси.

27 Поради това доводите на Deutsche Bahn, представени накратко в точки 15 и 26 от настоящото съдебно решение, са неоснователни.

28 На последно място, трябва да се изтъкне, че след като в точка 73 от обжалваното съдебно решение припомня, че съгласно практиката на ЕСПЧ защитата срещу произволните нарушения от страна на публичната власт изисква правна рамка и строги ограничения, в точки 74—100 от обжалваното съдебно решение Общият съд посочва и разглежда пет категории гаранции, от които трябва да се ръководи решението за извършване на проверка. След това в точка 100 от обжалваното съдебно решение Общият съд стига до заключението, че в разглеждания случай всяка от тези гаранции е била спазена.

29 В това отношение е достатъчно да се отбележи, че направеният от Общия съд подробен анализ съответства както на посочените в предходната точка изисквания на ЕСПЧ, така и на текста на Регламент № 1/2003 и на практиката на Съда.

30 Всъщност, от една страна, съгласно член 20, параграф 4 от Регламент № 1/2003 в решението за извършване на проверка трябва се посочат нейният предмет и цел, санкциите, които могат да бъдат наложени на съответното предприятие, както и възможността последното да подаде жалба до Съда.

31 От друга страна, съгласно постоянната съдебна практика правомощията на Комисията за проверка са точно определени, независимо дали става въпрос по-специално за изключване от обхвата на разследването на документите, които нямат професионално естество, за правото да се получи правна помощ, за запазване на поверителността на кореспонденцията между адвокати и клиенти, за задължението за мотивиране на решението за извършване на проверка или за възможността да се подаде жалба до юрисдикциите на Съюза (в този смисъл вж. решение Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, т. 44—50).

32 Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 38 от своето заключение и както бе посочено в точка 26 от настоящото съдебно решение, според ЕСПЧ наличието на последващ съдебен контрол дава възможност да се компенсира липсата на предварително оправомощаване от съд и по този начин представлява основна гаранция за съответствието на разглежданата проверка с член 8 от ЕКПЧ (вж. по-специално ЕСПЧ, решение Delta Pekárny a.s. с/у Чешка република, § 83, 87 и 92, 2 октомври 2014 г.).

33 Точно такъв е случаят в рамките на създадената в Европейския съюз система, тъй като член 20, параграф 8 от Регламент № 1/2003 посочва изрично, че Съдът е компетентен да упражни контрол за законосъобразност на приетото от Комисията решение за извършване на проверка.

34 Предвиденият в Договорите контрол означава, че въз основа на данните, представени от жалбоподателя в подкрепа на изтъкнатите основания, съдът на Съюза упражнява пълен контрол, т.е. контрол както по правните, така и по фактическите въпроси (вж. в този смисъл решения Chalkor/Комисия, C-386/10 P, EU:C:2011:815, т. 62 и CB/Комисия, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, т. 44).

35 Ето защо правилно Общият съд е приел, че основното право на неприкосновеност на жилището, което е защитено в член 8 от ЕКПЧ, не е било нарушено поради липсата на предварително разрешение от съд.

36 Поради това следва да се приеме и че не е налице нарушение на член 7 от Хартата.

37 При тези условия първото основание на настоящата жалба следва да се отхвърли по същество.

По второто правно основание: неправилно тълкуване и прилагане на правото на ефективна съдебна защита, предвидено в член 47 от хартата и в член 6, параграф 1 от ЕКПЧ

Доводи на Deutsche Bahn

38 Deutsche Bahn твърди, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е постановил, че предвид наличието на последващ съдебен контрол в правото на Съюза, спорните решения не нарушават основното право на ефективна съдебна защита.

39 Deutsche Bahn упреква Общия съд по-специално че е основал своите аргументи на решения на ЕСПЧ Société Métallurgique Liotard Frères с/у Франция и Canal Plus с/у Франция, посочени по-горе, въпреки че фактите не са били сравними, тъй като в тези дела френският орган по конкуренция е получил предварително разрешение от съд.

40 Комисията, подкрепяна от Надзорния орган на ЕАСТ и Кралство Испания, оспорва тези доводи.

Съображения на Съда

41 Най-напред следва да се изтъкне, че в точки 109 и 110 от обжалваното съдебно решение Общият съд правилно е установил, че както е видно от решения на ЕСПЧ Société Métallurgique Liotard Frères с/у Франция и Canal Plus с/у Франция, посочени по-горе, тези решения се отнасят до интензивността на контрола, включително контрола по отношение на всички правни и фактически обстоятелства, който позволява подходящо поправяне на положението, ако е установена нередност, а не до момента, в който този контрол се извършва.

42 Освен това следва да се посочи, че в точка 112 от обжалваното съдебно решение Общият съд е припомнил, че когато е сезиран с жалба за отмяна на решение за извършване на проверка, съдът на Съюза упражнява контрол както по отношение на правото, така и на фактите и има право да преценява доказателствата и да отменя обжалваното решение.

43 Трябва да се отбележи, че този анализ е в съответствие и с постоянната практика на Съда, която бе припомнена в точка 34 от настоящото съдебно решение. Поради това преценката, направена от Общия съд в точки 109—112 от обжалваното съдебно решение, не е опорочена от грешка при прилагане на правото.

44 Освен това, противно на твърденията на Deutsche Bahn, предприятията, адресати на решение за извършване на проверка, имат възможност да оспорват законосъобразността на това решение, и то, както изтъква генералният адвокат в точка 46 от своето заключение, от момента на получаване на нотификацията за това решение, което означава, че предприятието не е длъжно да изчака приемането на окончателното решение на Комисията относно предполагаемото нарушение на правилата за конкуренция, за да подаде жалба за отмяна до юрисдикциите на Съюза.

45 На последно място, във връзка с гаранциите, предвидени в правото на Съюза, за да се осигури съобразяване с правото на ефективна съдебна защита, в точка 113 от обжалваното съдебно решение Общият съд припомня практиката на Съда, според която последиците от отмяната на решението за извършване на проверка или от установяването на нередност при провеждането на проверката се изразяват в невъзможността Комисията да използва така събраната информация за целите на процедурата по нарушение (решение Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, т. 49).

46 Ето защо Общият съд правилно е приел, че основното право на ефективна съдебна защита, което е гарантирано в член 6, параграф 1 от ЕПКЧ, не е било нарушено поради липсата на предварителен съдебен контрол.

47 В това отношение следва да се припомни, че посоченото основно право представлява общ принцип на правото на Съюза, понастоящем намерил израз в член 47 от Хартата, който е нормата от правото на Съюза, съответстваща на член 6, параграф 1 от ЕКПЧ (в този смисъл вж. по-специално решения Chalkor/Комисия, C-386/10 P, EU:C:2011:815, т. 52 и цитираната съдебна практика, Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 40 и CB/Комисия, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, т. 43).

48 Поради горепосочените причини следва също да се приеме, че не е налице нарушение на член 47 от Хартата.

49 Следователно второто основание на настоящата жалба трябва да се отхвърли.

По третото основание, свързано с нарушение на правото на защита предвид нарушенията при провеждането на първата проверка

Доводи на Deutsche Bahn

50 Deutsche Bahn упреква Общия съд, че в точка 162 от обжалваното съдебно решение е постановил, че Комисията е могла правомерно да уведоми своите длъжностни лица за наличието на съмнения по отношение на DUSS преди приемането на първото решение за проверка.

51 Със своето поведение Комисията умишлено създала опасност предоставената на нейните длъжностни лица информация относно преписката DUSS да накара последните да насочат вниманието си специално към документите относно DUSS, въпреки че те не са свързани с предмета на първата проверка. Ето защо, противно на приетото от Общия съд, изключението от забраната за използване на документи, които не са свързани с целта на проверката, допуснато от Съда в решение Dow Benelux/Комисия (85/87, EU:C:1989:379), не е било приложимо.

52 Освен това Deutsche Bahn твърди, че тази предварителна информация, предоставена на длъжностните лица на Комисията относно свързаната с DUSS преписка, не е била необходима за ефективното изпълнение на правилата на конкуренцията.

53 Комисията оспорва допустимостта на изтъкнатия от Deutsche Bahn довод за наличие на грешка при прилагане на правото, която Общият съд бил направил при допускането на случайно открити обстоятелства, доколкото става въпрос за фактически констатации, които не могат да бъдат обсъждани във фазата на обжалване.

Съображения на Съда

54 Що се отнася до допустимостта на настоящото основание, която Комисията оспорва, в самото начало следва да се посочи, че Deutsche Bahn не се ограничава до това да поиска нова преценка на фактите, а твърди, че е налице грешка при прилагане на правото, която Общият съд допуснал, като е постановил, че преди провеждането на първата проверка Комисията е могла правомерно да уведоми своите длъжностни лица за наличието на съмнения относно DUSS, като им е предоставила данни за общия контекст на преписката.

55 Следователно третото основание е допустимо.

56 Що се отнася до разглеждането на това основание по същество, следва да се припомни, че член 20, параграф 4 от Регламент № 1/2003 задължава Комисията да мотивира решението, с което се разпорежда извършването на проверка, като посочи в него предмета и целта на проверката, което задължение, както е пояснил Съдът, представлява основополагащо изискване, доколкото то има за цел не само да се разкрие обоснования характер на предвидената намеса в съответните предприятия, но и да се даде възможност на последните да установят какъв е обхватът на тяхното задължение за съдействие, като същевременно се гарантира правото им на защита (решения Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, т. 47 и Nexans и Nexans France/Комисия, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, т. 34).

57 Освен това в съответствие с член 28, параграф 1 от Регламент № 1/2003 информацията, събрана в хода на проверките, не трябва да се използва с цел, различна от посочената в упълномощаването за извършване на проверка или в решението за проверка (вж. в този смисъл решение Dow Benelux/Комисия, 85/87, EU:C:1989:379, т. 17).

58 В това отношение Съдът е пояснил, че освен изрично споменатата в член 28 от Регламента професионална тайна подобно изискване цели да опази правото на защита на предприятията, което член 20, параграф 4 има за цел да гарантира. Това право би се оказало сериозно накърнено, ако по отношение на предприятията Комисията можеше да се позовава на доказателства, събрани в хода на дадена проверка, но без връзка с нейния предмет и цел (вж. в този смисъл решение Dow Benelux/Комисия, 85/87, EU:C:1989:379, т. 18).

59 За сметка на това от посоченото обстоятелство не може да се направи заключение, че на Комисията е забранено да образува процедура по разследване, за да провери точността или да допълни информацията, с която се е запознала случайно в хода на предходна проверка, тогава

когато тази информация сочи, че е налице поведение, което противоречи на предвидените в Договора правила на конкуренцията. Това е така, защото подобна забрана би надхвърлила необходимото за запазване на професионалната тайна и правото на защита и поради това би представлявала необосновано препятствие пред осъществяването от Комисията на нейната задача да следи за спазването на правилата на конкуренцията в общия пазар и да разкрива нарушенията на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС (вж. в този смисъл решение Dow Benelux/Комисия, 85/87, EU:C:1989:379, т. 19).

60 От гореизложените съображения следва, от една страна, че Комисията е длъжна да мотивира решенията си, с които се разпорежда извършването на проверка. От друга страна, доколкото мотивите на тези решения определят обхвата на поверените на длъжностните лица на Комисията правомощия, само документите, които са свързани с предмета на проверката, могат да бъдат обект на търсене.

61 В настоящия случай обаче както от член 162 от обжалваното съдебно решение, така и от декларациите на Комисията в съдебното заседание следва, че последната е уведомила незабавно своите длъжностни лица преди извършването на първата проверка за наличието на друга жалба срещу Deutsche Bahn, свързана с неговото дъщерно дружество DUSS.

62 В това отношение трябва да се изтъкне, както подчертава генералният адвокат в точка 69 от заключението си, че макар ефективността на проверката да изисква от Комисията преди нейното извършване да предостави на натоварените с нея длъжностни лица цялата информация, позволяваща им да установят естеството и обхвата на евентуалното нарушение на правилата на конкуренцията, и цялата информация относно логистиката на самата проверка, всичката тази информация трябва да бъде свързана само с предмета на проверката, която е била разпоредена с решение.

63 Въпреки това, макар в точка 75 от обжалваното съдебно решение Общият съд правилно да е припомнил, че решението на Комисията за извършване на проверка трябва да бъде мотивирано, следва да се посочи, че той не е съобразил обстоятелството, че ако преди извършването на първата проверка Комисията уведоми своите длъжностни лица за наличието на допълнителна жалба срещу засегнатото предприятие, съдържащият се в решението предмет на тази проверка трябва също така да включва данни за споменатата допълнителна жалба.

64 Посочената предварителна информация, която не се отнася до общия контекст на преписката, а до наличието на отделна жалба, не е свързана с предмета на първото решение за проверка. Поради това неупоменаването на тази жалба в предмета на решението за извършване на проверка е в неизпълнение на задължението за мотивиране и нарушава правото на защита на съответното предприятие.

65 Важно е също така да се посочи, че в точка 134 от обжалваното съдебно решение Общият съд изрично е изтъкнал, че обстоятелството, че второто решение за проверка е било прието по време на провеждането на първата проверка, показва значението на събраните в тази връзка данни за образуването на втората проверка и че третата проверка е била безспорно основана отчасти на данни, събрани в хода на първите две проверки. Оттук Общият съд стига до заключението, че условията, при които са били събрани данните относно DUSS по време на първата проверка, са от естество да засегнат законосъобразността на второто и третото решение за проверка.

66 Ето защо при първата проверка са били налице нередности, доколкото, тъй като длъжностните лица на Комисията са разполагали предварително с данни, които не са били свързани с предмета на тази проверка, те са иззели документи, излизащи извън определения в първото спорно решение обхват на проверката.

67 От всички изложени съображения следва, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точка 162 от обжалваното съдебно решение е приел, че предоставянето на информация на длъжностните лица на Комисията за наличието на жалба относно DUSS като част от общия контекст преди приемането на първото решение за проверка е било правомерно, без допълнително да поясни причините за това, макар подобна предварителна информация очевидно да не е включена в рамките на предмета на първото решение за проверка и по този начин да нарушава гаранциите, които образуват рамката на правомощията на Комисията за проверка.

68 При тези условия третото основание следва да се приеме.

69 Ето защо обжалваното съдебно решение следва да се отмени, доколкото с него се отхвърля жалбата срещу второто и третото решение за проверка, без да е необходимо да се разглежда четвъртото основание, изтъкнато от Deutsche Bahn в подкрепа на жалбата му, с което се твърди нарушение от страна на Общия съд на правилата относно доказателствената тежест и също е насочено към отмяната на второто и третото решение за проверка.

По жалбата до Общия съд

70 Съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз в случай на отмяна на решение на Общия съд Съдът може сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това. Настоящият случай е именно такъв.

71 В съответствие с точки 56—67 от настоящото решение третото основание на подадената пред Общия съд жалба следва да се приеме по същество, а второто и третото решение за проверка — да бъдат отменени поради нарушение на правото на защита.

По съдебните разноски

72 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник, когато жалбата е основателна и Съдът се произнася окончателно по спора, той се произнася по съдебните разноски.

73 Съгласно член 138, параграф 1 от посочения процедурен правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

74 Съгласно член 138, параграф 3 от същия правилник, ако всяка от страните е загубила по едно или няколко от предявените основания, всяка страна понася направените от нея съдебни разноски. Съдът обаче може да реши една от страните да понесе, наред с направените от нея съдебни разноски, и част от съдебните разноски на другата страна, ако обстоятелствата по делото оправдават това.

75 След като част от жалбата на Deutsche Bahn е уважена, Комисията следва да се осъди да заплати, наред с половината от направените от нея съдебни разноски, свързани с настоящата жалба, и половината от разноските, направени от Deutsche Bahn в рамките на това производство. Deutsche Bahn следва да понесе половината от направените от него съдебни разноски, свързани с настоящата жалба, и половината от направените от Комисията съдебни разноски, свързани с това производство.

76 Що се отнася до съдебните разноски в първоинстанционното производство, Комисията следва да заплати съдебните разноски по дела T-290/11 и T-521/11, а Deutsche Bahn — съдебните разноски по дело T-289/11.

77 Съгласно член 140, параграф 1 от Процедурния правилник държавите членки, които са встъпили по делото, понасят направените от тях съдебни разноски. В съответствие с тази разпоредба Кралство Испания следва да понесе съдебните разноски, направени от него както в първоинстанционното производство, така и в производството по обжалване.

78 В съответствие с член 140, параграф 2 от Процедурния правилник Надзорният съвет на ЕАСТ понася направените от него съдебни разноски, когато е встъпил по делото. Поради това Надзорният съвет на ЕАСТ понася направените от него съдебни разноски както в първоинстанционното производство, така и в производството по обжалване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

1) Отменя решение на Общия съд на Европейския съюз Deutsche Bahn и др./Комисия (T-289/11, T-290/11 и T-521/11, EU:T:2013:404), доколкото с него се отхвърля жалбата срещу второто решение за проверка C(2011) 2365 от 30 март 2011 г. и третото решение за проверка C(2011) 5230 от 14 юли 2011 г.

2) Отменя решения на Европейската комисия C(2011) 2365 от 30 март 2011 г. и C(2011) 5230 от 14 юли 2011 г.

3) Отхвърля жалбата в останалата ѝ част.

4) Осъжда Deutsche Bahn AG, DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbH и DB Schenker Rail Deutschland AG да понесат, наред с половината от направените от тях съдебни разноски, свързани с настоящата жалба, и половината от съдебните разноски, направени от Европейската комисия в рамките на това производство.

5) Осъжда Европейската комисия да понесе, наред с половината от направените от нея съдебни разноски, свързани с настоящата жалба, и половината от съдебните разноски, направени от Deutsche Bahn AG, DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbH и DB Schenker Rail Deutschland AG в рамките на това производство.

6) Осъжда Deutsche Bahn AG, DB Mobility Logistics AG, DB Energie GmbH, DB Netz AG, Deutsche Umschlaggesellschaft Schiene-Straße (DUSS) mbH, DB Schenker Rail GmbH и DB Schenker Rail Deutschland AG да заплатят съдебните разноски, свързани с дело T-289/11.

7) Осъжда Европейската комисия да заплати съдебните разноски, свързани с дела T-290/11 и T-521/11.

8) Кралство Испания понася направените от него съдебни разноски.

9) Надзорният орган на ЕАСТ понася направените от него съдебни разноски.

Подписи